

Kokbok 40B Upprepad växtnäringsbalans

Detta är en *kortversion* av kokboken. Mer utförlig information om respektive punkt finns på modulsidan på Greppa Närings hemsida:

<https://adm.greppa.nu/radgivning/vaxtnaringsbalansmjolknot.4.2751f9aa160b69635e53dc2.html>

Innan besöket:

1. Skicka ut indatablanketterna för växtnäringsbalansen till kunden. Blanketterna ligger som en wordfil bland "Uppgifter om gården från lantbrukaren".
2. Kolla resultatet av tidigare växtnäringsbalanser och rådgivningsbrev på gården – du kan behöva kontakta andra rådgivare, rådgivningsföretag, lantbrukaren eller Länsstyrelsen för detta.
3. Titta igenom och summera vad de viktigaste förslagen till åtgärder varit under åren.
4. Sammanställ nyckeltalen som mjölkavkastning, slaktdata och ålder vid insättning och försäljning/inkalvning. Rapporter och djurdata kan hämtas i exempelvis kokkontrollen eller från robotdata. Använd gärna miljönyckeltalsrapporten som ligger bland underlagsmaterialet på hemsidan.
5. Förbered gärna i Vera genom att lägga in kunden och eventuella uppgifter som du fått i förväg. Genom att mata in siffrorna i förväg kan balansen i stora drag göras klar på kontoret och rådgivningstillfället kan ägnas åt att diskutera resultatet och komma fram till åtgärder.
6. Det är årets in- och utflöden av växtnäring som ska användas. Resultatet blir inte bättre än de siffror du stoppar in. **Se upp med lagerhållning mellan åren av mineralgödsel och foder.**

Under besöket:

1. Om du inte varit på gården tidigare kan det vara bra att först gå en runda för att titta på djur, stallar, foderhantering, utfodringsystem och maskinhall. Man får då en bra överblick vilka maskiner som används till olika grödor osv.
2. Mata in uppgifterna till Greppadata och växtnäringsbalansen i Vera om du inte gjort detta innan besöket. Stäm av så det inte verkar vara några konstigheter i siffrorna.
3. Analysera resultatet av P och K i växtnäringsbalansen.
 - Över/underskott sätts i relation till markartering och grödfördelning
4. Diskutera växtnäringsbalansen:
Beskriv vad kväveöverskottet visar och vad det innebär. Förklara jämförelse-värdet och jämför kväveöverskottet med det.

- Resonera kring vad som händer med överskottet på kort och lång sikt. Överskottet ger en indikation om risken för förluster. Tänk på att överskott och utlakning inte alltid följs åt.
 - Jämförelsevärdet är beräknat utifrån ett normalt överskott av kväve för den grödfördelning och djurproduktion/stallgödselinförsel som man har matat in för gården.
5. Jämför den aktuella växtnäringsbalansen med tidigare växtnäringsbalans/er.
- Diskutera skillnader från föregående balans/er och vad de beror på, t.ex. ändrad gödsling, grödfördelning, skördenivåer m.m.
 - **P-överskott** kommer oftast från inköpt kraftfoder och man kan då inte göra så mycket åt det överskottet. De flesta kraftfodren i dag innehåller mycket rapsprodukter som bidrar till P-överskottet. Diskutera om inköp av P-handelsgödsel behövs. Titta på vilka grödor som odlas och kolla på markkartan hur P-klasserna ligger på gården.
 - **K-överskott** kommer oftast från inköpt ensilage och halm. Ex. torråret 2018 när produkter in till gården var anpassade för ett normalår men skördarna blev låga gav kväveöverskott.
 - **K-underskott**, kolla markkartan. Låga kaliumklasser ger låga vallskördar, kolla även gärna i foderanalys så att det inte understiger 20 g K/kg ts då är det risk att kaliumbristen är skördenedsättande för vallen.
6. Gå igenom nuvarande foderstat och vilka principiella förbättringar som är möjliga för att undvika överutfodring samt förbättra växtnäringsbalansen och klimatpåverkan.
- Använd gärna nyckeltal som kg N och P på inköpt foder och räkna ut mängden per 1000 kg levererad mjölk.
 - Färdigfoder bör ligga på 0,3–0,4 kg foder/kg levererad mjölk.
 - Egen spannmål och inköpt koncentrat bör ligga på 0,2–0,25 kg koncentrat/kg levererad mjölk.
7. Räkna ut kg mjölk/ha
- En bra balans bör ligga på ca 5–6000 kg/ha.
 - I Europa får du inte ligga över ca 7000 kg mjölk/ha.
 - En del gårdar ligger på >10 000 kg/ha, **viktigt att diskutera på gården.**
8. Räkna ut rätt vallskörd och %-andel baljväxter, ta hjälp av hjälpvärden och schabloner
9. Kolla upp i foderanalyserna hur gödslingen har fungerat! Verkningsgraden av tillförd gödsel kan man se i foderanalysen
- Mineralerna, hur stämmer de med planen?
 - Om kalium ligger över 20 gram/kg ts på foderanalysen bör det bli en normalskörd på vallen. Ligger den under 20 gram/kg ts har det gödslats för lite kalium eller inte kunnat utnyttjas optimalt när pH-värdet ligger under 6,0.
 - Höga Ca värden på foderanalysen visar på mycket baljväxter eller mycket kalcium i jorden, kolla lerhalten.

10. Diskutera skördarna på gårdens grödor. Har lantbrukaren fått den skörd/kvalitet som är gödslat för. Är hen nöjd med året?
11. Diskutera stallgödselhantering i stall och vid lagring med avseende på ammoniakförluster och växthusgaser (metan och lustgas). Ge förslag till ändrad lagring av stallgödsel i de fall det är aktuellt.
 - Påpeka fördelen med att göra en gödselanalys för flytande stallgödselslag. Speciellt viktigt om den säljs från gården.
 - Ta gärna hjälp av Greppas Stallgödselkalkyl för att visa på bästa spridningstidpunkt.
12. Gå igenom hur stallgödseln används optimalt i en vallväxtföljd och diskutera ammoniak- och växthusgasförluster vid spridning.
 - Stallgödsel från djuren måste ut på fälten.
 - Om gården säljer stallgödsel kan kvävet i mjölken räknas bort som finns i den sålda stallgödseln.
13. Broschyren ”Hur mycket kan du minska kvävegivan? – Varje kilo spelar roll för klimatet”
Finns att ladda ner på www.greppa.nu:
https://greppa.nu/download/18.16c992c517644f008938b731/1607680188336/Klimatbroschyren_2013_A4_w.pdf
 - De flesta lantbrukare gödslar inte med för mycket handelsgödsel, det är alldeles för dyrt.
14. Informera lantbrukaren om möjligheten att själv göra växtnäringsbalans via Greppa Näringens hemsida.
15. Sammanfatta vilka åtgärder som är aktuella på gården både ur växtnärings- och klimatsynpunkt. De ger oftast även en bättre ekonomi på gården.
16. Stäm av hur lantbrukaren vill gå vidare inom Greppa Näringen.
 - Gå igenom vilka rådgivningsmoduler och utbildningsmöjligheter som finns.
 - Diskutera vilka områden som är mest angelägna att jobba vidare med ur ett företagsekonomiskt perspektiv och med tanke på miljö och lantbrukarens intresse.
 - Gör en ny rådgivningsplan för de kommande tre åren om lantbrukaren är intresserad av fortsatt enskild och/eller grupprådgivning.

Efter besöket:

1. Skriv ett rådgivningsbrev.
2. Registrera rådgivningen i GNW-adm, inklusive
 - Uppdaterad bakgrundsbeskrivning om du har reviderat den.
 - Ny rådgivningsplan om lantbrukaren önskar få fortsatt rådgivning.
 - Exportfil med växtnäringsbalans och åtgärdsuppföljning.

Ladda även gärna upp rådgivningsbrevet så kommer lantbrukaren åt det via Mina sidor.